

МИНИСТАРСТВО ЗА ОБРАЗОВАЊЕ И НАУКУ

БИРО ЗА РАЗВОЈ ОБРАЗОВАЊА

Наставни програм

ЛИКОВНА УМЕТНОСТ

за прву I годину

Гимназијског образовања

Скопје, 2025. година

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О НАСТАВНОМ ПРОГРАМУ

Тема	Ликовна уметност
Врста / категорија предмета	Обавезни
Година учења	I (прва)
Теме / области у наставном програму	• Увод у ликовну уметност и историју уметности • Визуелни елементи • Уметнички принципи
Број часова	2 часа недељно / 72 часа годишње
Опрема и средства	• Компјутер, таблет, пројектор, дигитални фотоапарат, мобилни телефон (апликације), паметна плоча, штампач итд. • Интернет и образовни софтвер. • Папир, оловка (Б и ХБ), угаљ, дрвене бојице, туш и перо, суви пастел, фломастери, четке, сликарске лопатице, темпера, акрил и акварели, гвеј, маркери, лепак, маказе, картон, ваљак. • Глина, картон, пластика, амбалажа, жица, платно, вуна, ужад, лепак за дрво, лопатице, хефталица. • Репродукције уметничких дела, студентских радова, фотографија, часописа, књига, дизајнерских производа, итд.)
Норма наставног особља	Наставу из предмета ликовне уметности у првој години гимназијског образовања може обављати особа која је завршила: • Факултет ликовних уметности – Педагошки одсек, VII/1 (према МОК) и 240 ЕКТС; • Факултет ликовних уметности – уз додатно полагање групе педагошких предмета за додатну квалификацију од акредитованих високошколских установа, VII/1 (према МОК) и 240 ЕКТС.

РЕЗУЛТАТИ УЧЕЊА

Тема : **УВОД У ЛИКОВНУ УМЕТНОСТ И ИСТОРИЈУ УМЕТНОСТИ**

Укупно часова: 30

Резултати предмета:

Ученик/ученица ће бити способан/способна да:

- 1 . Објасни улогу уметности у друштву кроз епохе и класификује уметничка дела у ликовне уметности;
- 2 . Пише, упоређује и анализира уметничка дела, ликовне технике и правце;
- 3 . Упоређује локалитете, артефакте и радове у РС Македонији, и описује технике у којима су направљени;
- 4 . Креира артикулацију инспирисану делом различитих епоха;
- 5 . Развија поштовање према културном и уметничком наслеђу, са нагласком на вредновање уметничких дела и локалитета у РС Македонији као дела глобалне културне историје.

Ученик/ученица ће:

1. Развити поштовање према културном и уметничком наслеђу.

Садржаји (и појмови):

- Шта је уметност и која је њена улога?
(Уметничко дело, визуелне уметности и култура...)
- Глобална историја уметности од ране историје до средњовековне уметности
(праисторијска уметност, египатска уметност, месопотамска уметност, егејска уметност, грчка уметност, етрурска уметност, римска уметност, рано-хришћанска уметност, византијска уметност, романика, готика, исламска уметност, пећинско сликарство, петроглифи, неолитски идоли, фигурице, артефакт, пирамида, храм, стуб, зигурат, зидно и вазно сликарство, античко позориште, лук, купола,

Стандарди оцењивања:

- Објашњава друштвену улогу уметности током времена.
- Класификује уметничка дела према уметничким областима.
- Истиче карактеристике египатске архитектуре, скулптуре и сликарства.
- Истиче карактеристике и садржи најистакнутије примере древне грчке архитектуре, скулптуре и сликарства.
- Наводи карактеристике и најрепрезентативније примере римске архитектуре, скулптуре и сликарства.
- Наводи карактеристике средњовековних грађевина у византској уметности, романтици и готици и прави поређења између њих.
- Описује специфичне карактеристике одређеног уметничког периода.

амфитеатар, аквадукт, палата, атриј, мозаик, катакомбе, фреска, икона, рељеф, свод, кула, розета, витраж, арабеска..)	● Описује карактеристике уметничких дела и наводи технике које се користе за њихову производњу. ● Упоредује карактеристике праисторијске, античке и средњовековне уметности. ● Он ствара и представља уметничка дела која су инспирисана пећинским сликарством. ● Креира постере о карактеристикама архитектонских елемената (стубова) антике. ● Креира илустрацију која је инспирисана митском сценом из античког књижевног дела.
● Праисторијска, античка и средњовековна уметност на територији Републике Северне Македоније (фигурица, идол, пронаћи, артефакт, сајт, мозаик, фреска, икона, арабеска...)	● Указује на најзначајнија налазишта из праисторије у Републици Северној Македонији. ● Наводи најзначајније средњовековне споменике у Републици Северној Македонији. ● Описује неолитске фигуре / идоле и њихову функцију. ● Презентује временску линију уметности и архитектуре. ● Анализира изглед дела античке уметности у Републици Северној Македонији. ● Креира уметничко дело са мотивом важног локалитета или артефакта. ● Израђује модел мозаика према ранохришћанским мотивима са мозаика у Р.С. Македонији.
● Глобална историја уметности од ренесансе до реализма (Рана ренесанса, висока ренесанса - линеарна перспектива. Маниризам, барок, рококо, неокласицизам, романтицизам, реализам)	● Препознаје и набраја визуелне разлике у уметности и архитектури од ренесансе до реализма. ● Садржи карактеристике и истиче примере ренесансне архитектуре, скулптуре и сликарства. ● Указује на карактеристике и најважније примере барокне архитектуре, скулптуре и сликарства. ● Идентификује карактеристике и најрепрезентативније примере уметности у периодима неокласицизма, романтизма и реализма.

	● Упоредује и ствара радове са карактеристикама архитектонских елемената из различитих периода. ● Направите вињету за погодан текст заснован на примерима из ренесансе.
● Уметност у поствизантијском периоду на територији Републике Северне Македоније. (народна уметност, мозаик, фреска, икона, дрворез, арабеска).	● Разликује икону, фреску, дрворез и арабеску на примерима. ● Користи / примењује калиграфију као технику писања кратког текста / речи. ● Користи нестандартне материјале у тродимензионалној артикулацији / распореду. ● Прави нацрт за насловну страну монографије. ● Ствара илустрацију инспирисану митом, легендом или причом из народне уметности Републике Северне Македоније.
Примери активности: Индивидуална истраживачка активност: Ученици индивидуално истражују на интернету и одговарају на питања о разликама између праисторијске и античке уметности на светском нивоу. Ученици истражују, описују и упоређују карактеристике значајних грађевина средњовековне уметности (упоређују грађевине византијске уметности са грађевинама романике и готике). Ученици индивидуално истражују на интернету и припремају есеј о разликама у визуелној уметности и архитектури у периодима од ренесансе до реализма на светском нивоу. Ученици посматрају примере значајних културно-историјских средњовековних објеката (верски објекти – црква или џамија), упоређују их и препознају разлике између иконе, фреске, резбарије у дрвету и арабеске. Групне истраживачке активности: Ученици креирају временску линију од праисторије до средњег века. На њој распоређују значајне локалитете и велика уметничка достигнућа на територији Републике Северне Македоније. Могу укључити слике значајних дела и грађевина дуж временске линије. Ученици прикупљају, упоређују и анализирају податке о локалитетима, артефактима и делима у Републици Северној Македонији, описују дела и технике у којима су израђена. Користе различите изворе информација: интернет, енциклопедије, посете локалитетима, музејима, монографије итд.;	

Индивидуална стваралаштво: Ученици креирају сопствене цртеже пећинских слика на браон папиру (пак-папир) природним материјалима (угаљ, бајц, туш итд.).

Ученици креирају нацрт/дизајн разгледнице, магнета, проспекта или флајера са неким средњовековним спомеником или артефактом из Републике Северне Македоније по сопственом избору.

Ученици моделирају фигурине од глине инспирисане Великом богињом мајком, Адамом из Говрлева и другим неолитским идолима пронађеним на тлу Републике Северне Македоније.

Стваралаштво / Рад у малим групама: Ученици израђују постере са приказима различитих типова стубова из египатске и грчке уметности, у комбинацији са цртањем и сликањем. Додатно користе материјале са различитим текстурама попут шмиргле, тканине, разних врста папира, картона, фолија, како би представили различите материјале који су се користили у изградњи стубова (камен, мермер и др.).

Ученици израђују тродимензионалне групне радове, макете са компаративним садржајем различитих врста купола, лукова, розета и других архитектонских елемената који одређују разлике између средњовековне и нововековне архитектонске уметности. Користе комбинације стандардних и нестандартних материјала, техника и ликовних поступака (каменчићи, цреп, теракота-глинамол, фолије, штапићи и слично).

Стваралаштво/рад у великим групама/колективно: Ученици организују и постављају у својој учионици или у холу школе тематску изложбу креираних „пећинских“ радова. Представљају и описују своја ликовна дела пред осталим ученицима или посетиоцима изложбе.

Практичне активности и вежбе ликовних техника: Ученици креирају фигурине од глине инспирисане Великом богињом мајком, Адамом из Говрлева и другим неолитским идолима пронађеним у Републици Северној Македонији. Ученици исписују кратак текст или реч на старословенском или другом старом језику, калиграфском техником у стилу верских књига, користећи туш/бајц и перо.

Ликовно стваралаштво по сећању: Ученици креирају модел мозаика, инспирисан посетом археолошком локалитету или музеју, нпр. мотивима из Хераклеје, Стобија, Плаошника, користећи темпере/акрилне боје, природне и/или вештачке материјале. Истовремено примењују различите ликовне технике и поступке на подлози од картона, плочице или папира.

Ликовно стваралаштво према примерима: Ученици израђују дизајн (цртају/сликају) глинених посуда са сценама из Илијаде или познатог мита, у стилу и према примерима вазног сликарства.

Ученици израђују идејна решења за мозаике, витраже или арабеске према примерима из средњовековне уметности.

Ученици исцртавају и боје винјету у стилу и према примерима из књижевних текстова, енциклопедија или верских књига (Библије или Курана).

Ликовно стваралаштво по сопственој замисли: Ученици цртају/сликају илустрације према књижевности насталој у одговарајућој епохи, користе фрагменте текста из Илијаде, Одисеје или неког изучаваног мита. Стварају према сопственој идеји, виђењу и машти.

Ученици цртају/сликају илустрације сцена из македонске народне књижевне баштине, народних прича и бајки насталих у одговарајућој епохи, користе фрагменте из изучаваних македонских легенди и митова. Стварају према сопственој идеји, одабраном тексту и машти.

Ученици креирају нацрт/дизајн корица за монографију о одређеном културно-историјском локалитету из поствизантијског периода у Републици Северној Македонији, према сопственом избору и замисли.

Ученици израђују нацрт модног дизајна са мотивима орнамената са народних ношњи.

Естетска процена, евалуација, самоевалуација и дискусија: Ученици дискутују о различитим уметничким делима и њиховој улози у друштву кроз време (визуелна уметност као одраз друштва, улога уметности од праисторије до данас, ликовне области кроз историју). Ученици дискутују о уметничким делима и локалитетима из истих епоха у Републици Северној Македонији као делу глобалне културне историје, са посебним освртом на културно и уметничко наслеђе. Предлажу идеје за његово очување и афирмацију.

Тема : **УМЕТНИЧКИ ЕЛЕМЕНТИ**

Укупно часова: 24

Резултати предмета:

Ученик/ученица ће бити способан/способна да:

1. Разликује и примењује основне сликовне елементе (линија, облик, боја, текстура, простор-перспектива);
2. Користи линеарну перспективу у својим уметничким делима;
3. Приказује уметничка дела кроз визуелне елементе;
4. Креира свој рад применом ових елемената.

Ученик/ученица ће:

1. Поспешивати машту и креативност у стварању ликовне уметности;
2. Развијати способност естетског вредновања уметничких дела и ученичких радова.

Садржај (и појмови):	Стандарди оцењивања:
● Линија (линија контуре, линија текстуре, линија карактера)	● Разликује врсте линија, контурних линија и текстура линија. ● Комбинује / компонује различите типове и карактере линија како би створио композицију контрастних емоција.
● Правац (вертикално, хоризонтално, коси правац, без правца)	● Навод врсте упутстава. ● Препознаје и објашњава функцију правца у уметничком делу. ● Примењује различите правце у сопственој артикулацији.
● Форма (шрафура, контраст, илузија дубине, кубизам, конструктивизам...)	● Користи / комбинује једноставне геометријске облике за састављање сложених облика у свом цртежу. ● Примењује се завртање да би се створила илузија дубине. ● Створио је скулптуру користећи картонске и геометријске облике инспирисане кубизмом и конструктивизмом.
● Боја (примарне, секундарне, терцијарне боје, круг боја, топле, хладне боје, хроматске, ахроматске боје, хармонија боја, контраст боја)	● Креира круг боја, користећи примарне боје и њихове мешавине, и анализира добијене резултате. ● Објашњава употребу боје у импресионистичкој слици. ● Процењује како су боје шпвруане са емоционалним и визуелним ефектима слике. ● Креира колаж који користи топле и хладне боје како би показао контрастна осећања.
● Величина (релативна величина, градација величина...)	● Разликује величине облика у реалном простору и величине једног комада. ● Примењује релативну величину на уметничко дело. ● Примењује различите величине на 3D формирање.
● Тон (ахроматске и хроматске тонске скале, тонски кључ, мол, дур, пуни тонски кључ)	● Користите тастер за скалу тона да бисте изразили контраст. ● Он користи кључ на тонској скали да изрази хармонију. ● Он примењује технику завртања да добије тонским градацијама у припреми за графику. ● Упоредује и анализира уметничка дела познатих уметника, фокусирајући се на употребу тонских градација.

● Текстура (реалистична текстура, имитација текстуре, сликарска текстура ...)	● Примењује имитацију текстура на мотиве природе. ● Он користи различите технике сликања и алате за стварање различитих текстура.
● Простор (предњи план и позадина, илузија дубине, линеарна перспектива са једном и две конвергентне тачке, урбани пејзаж...)	● Примењује перспективу конвергенције у две тачке приликом цртања урбаног пејзажа. ● Упоредује и анализира уметничка дела познатих уметника, фокусирајући се на употребу линија, облика и боја. ● Он организује изложбу својих радова и анализира сликовне елементе које је користио.
Примери активности: Индивидуална истраживачка активност: Ученици истражују онлине репрезентативне уметничке радове из импресионизма и импресионизма, анализирају радове и појединачно одговарају на питања о уметничким елементима који се користе: линија, облик, боја, текстура и простор. Ученици праве постере или презентације на спектру боја у којима описују, упоређују и анализирају употребу боја, а затим презентују своје закључке разреду. Индивидуална стваралаштво: Ученици цртају мотиве по свом избору (животиње, биљке или свакодневни предмети) користећи комбинације једноставних облика како би створили сложену структуру облика. Ученици цртају једноставне предмете користећи различите облике. Затим, различитим врстама шрафирања, ученици добијају илузију тродимензионалних облика. Стваралаштво /рад у малим групама: Ученици раде колаже са пољима топлих и хладних боја, од којих нека поља изражавају топла и енергетска осећања, док друга мирна, пасивна и хладна осећања. За колаже користе исечене комаде различитих папира/картона/тканина/часописа и њихове комбинације које су монохроматске, шарене, десензибилизоване, прозирне итд. Стваралаштво / рад у великим групама: Ученици организују мини-изложбу у учионици или школском холу. Разговарају о уметничким делима својих саученика, деле своја мишљења о елементима примењене уметности, разговарају о мотивима, инспирацијама итд. Практична активност: Ученици креирају текстуре (сликање текстура) различитим материјалима, средствима, техникама и њиховим комбинацијама (четка, сунђер, ножеви за сликање, неконвенционални алати, прсти и сл.). Уочавају техничке могућности и развијају уметничке вештине.	

Ученици цртају урбани пејзаж користећи линеарну перспективу, са две сабирне тачке. Фокусирају се на планирање и постављање зграда, путева и објеката са обрасцем конвергентних линија према две ма сабирним тачкама на хоризонту. Затим, различитим врстама шрафирања, облицима дају илузију тродимензионалности.

Ликовно стваралаштво према сећању: Ученици цртају композицију са наглашеним предњим и позадинским просторним планом, уметничком техником по свом избору. На уметничком делу стварају сцену из личног сећања пејзажа, уличне сцене, фигура, мртве природе и друго, са акцентом на простор, предњи план и позадина, како би се постигла илузија дубине.

Ликовно стваралаштво према примерима: Ученици праве скулптуру од картона употребом геометријских облика, по угледу на примере кубистичких скулптора Пабла Пикаса, али и скулптора конструктивиста.

Илустрације : Ученици стварају скулптуру од картона користећи геометријске облике, као и скулптуре конструктивиста.

Ученици моделирају скулптуре у глини од једноставних биоморфних облика (по узору на Хенрија Мура).

Ликовно стваралаштво по сопственој замисли: Ученици стварају композицију од поља са различитим типовима и карактерима линија, односно емоцијама (у сваком пољу композиције, користе различиту врсту и карактер линије да пренесу специфичну / другачију емоцију).

Ученици креирају идејно решење за сценографију за представу, засновану на драми коју су проучавали на македонском језику и књижевности, при чему користе линеарну перспективу.

Тема : **ЛИКОВНИ ПРИНЦИПИ**

Укупно часова: 18

Резултати учења:

Ученик/ученица ће бити способан/способна да:

1. Уводи концепте равнотеже, ритма и пропорције у композицији;

2. Аначизира уметничка дела заснована на композицији, равнотежи, ритму и пропорцијама.

Ученик/ученица ће:

1. Развити машту и креативност у стварању ликовне уметности;
2. Развијати способност естетског вредновања уметничких дела и ученичких радова.

Садржај (и појмови):	Стандарди оцењивања:
● Хармонија (градација уметничких елемената, квалитет градације, хармонија по аналогији, хармонија по функцији, хармонија по идеји)	● Упоређује уметничка дела познатих уметника, препознаје и разликује контраст од хармоније.● Разликује хармонију по аналогији од хармоније по функцији.● Наноси хармонију на дизајн тканине.
● Контраст (контраст у линији, контраст у величини, контраст у правцу, контраст у тону, контраст у текстури, контраст у боји, контраст у облику)	● Користи различите предмете и алате за стварање контраста у облику.● Примењује шрафирање да дода контраст у тону и текстури на скици за графику.● Креира колаж фрагмената из материјала са контрастом у текстурама, бојама и / или облицима.
● Градација (Градација визуелних елемената, квалитет градације)	● Користи ахроматску градацију тона.● Користи тонску градацију да пренесе емоције.● Наноси градацију на узорак тканине.
● Салдо (симетрична равнотежа, асиметрична равнотежа, комбинована, радијална равнотежа)	● Користи симетричну равнотежу у нацрту за дизајн накита.● Користи асиметричну равнотежу у тродимензионалној артикулацији.● Упоређује уметничка дела познатих уметника, разликује симетричну од асиметричне равнотеже.
● Покрет и ритам (правилан, једноставан, алтернативни, прогресиван, слободан ритам, динамичан и статичан састав, емоционални и визуелни утицај)	● Препознаје ритам фриза или народног веза.● Примењује различите врсте линија, облика и боја како би произвео динамичну и статичку композицију.● Користи ритам да визуелно прикаже музичко дело/фрагмент.● Ствара динамичку композицију приликом цртања крокодила (скица).● Ствара статичку композицију приликом цртања архитектуре.● Комбинује / компонује ритам боја и облика у истој композицији.
● Пропорције (Златни рез, видљивост, деформације)	● Примењује технику визирања или мреже за тачну презентацију пропорција приликом цртања портрета или аутопортрета.

	● Примењује искривљене пропорције у својој графици како би изразио одређену емоцију. ● Примењује златни рез за креирање дизајна корица књиге, комбинујући текст, слике и друге елементе. ● Анализира деформисане пропорције у уметности и анализира како оне могу изразити емоције или друштвену критику.
● Јединство (Јединство облика, елемената и величина)	● Користи јединство елемената у скици за графику. ● Примењује униформност облика и величина у скици за сценографију. ● Анализира архитектонске радове и проналази јединство облика у целини.
● Основе композиције (Симетрија, асиметрија, равнотежа, састав мреже, слободна композиција)	● Разликује симетричну и асиметричну композицију и примењује је у свом стваралаштву. ● Примењује мрежу и слободну композицију, користећи различите распореде и структурне принципе. ● Упоредује и анализира асиметричну композицију, како се постиже равнотежа и који елементи је стварају.
Примери активности: Индивидуална истраживачка активност: Ученици истражују на онтернету репрезентативна ликовна уметничка дела из различитих уметничких праваца, анализирају дела и појединачно одговарају на питања о равнотежи и динамици у композицији. Ученици упоређују емоционалне и визуелне разлике између динамичких и статичких композиција и анализирају како различите линије, облица и боје доприносе осећају динамичности или смирености. Групна истраживачка активност: Ученици подељени у групе, истражују концепт деформисаних пропорција у делима уметника (као што су Салвадор Дали (надреализам), Пикасо (плави период), немачки експресионисти, итд.). Затим анализирају пропорције у одређеним делима и расправљају о томе како искривљене пропорције могу изразити емоционалну дубину, друштвену критику или психолошка стања. Индивидуално стваралаштво: Ученици дизајнирају дизајн за постер који користи контрасте боја или тона. На њих компоњују текст и визуелне поруке. Ученици креирају динамичну композицију приликом цртања приказујући људске и / или животињске фигуре у покрету, на тему спорт.	

Ученици у паровима креирају асамлаже са симетричним и асиметричним композицијама, користећи исте елементе у симетричној и асиметричној композицији. Затим представљају своје дела, анализирају их и доносе закључак о томе да ли су успели да постигну равнотежу у асиметричној композицији. Објашњавају на који начин је добијена равнотежа.

Ученици идентификују и анализирају различите врсте хармоничног уређења у уметничким делима и дизајну (фризови, народни вез, итд.). Ученици затим креирају декоративне обрасце за текстил, користећи једноставне и алтернативне линије (ритмове) добијене варијацијама у величини, боји или правцу елемената.

Ученици цртају скицу за графику (линорез), користећи контраст у тону. Употребљавају деформације у пропорцијама по узору на експресионисте. Према скици израђују графику користећи технику линореза. Затим представљају своје креације пред саученицима и разговарају о емоционалном и наративном утицају њихових деформација.

Практична активност: Ученици у паровима стварају дела са симетричном и асиметричном композицијом, користећи исте елементе у симетричној и асиметричној композицији. Затим презентују своја дела, анализирају их и закључују да ли су успели да постигну равнотежу у асиметричној композицији. Објашњавају на који начин је добијена равнотежа.

Практичне активности и вежбе за локонне принципе: Ученици стварају композицију у којој се осећају акција и енергија - користећи дијагоналне линије, преклапајуће облике или ритмичке линије. Ученици затим стварају композицију у којој се осећа смиреност и тишина, употребом хоризонталних линија, симетрије и / или редукције елемената. Најзад, ученици упоређују емоционалне и визуелне разлике између динамичких и статичких композиција и анализирају како различите линије, облици и боје доприносе осећају динамичности или смирености.

Ликовно стваралаштво на основу примера: Ученици израђују слику по узору на барок (наглашени светло тамни контрасти).

Ученици праве цртеж са линеарном перспективом, по узору на ренесансне мајсторе.

Ликовно стваралаштво на основу сећања: Ученици креирају статичну композицију на основу сећања, на едукативну посету или екскурзију при цртању урбаних мотива, старе или модерне архитектуре итд.

Ликовно стваралаштво на основу посматрања: Ученици цртају портрет (аутопортрет) посматрањем (или коришћењем мрежне технике) како би се доловиле реалне пропорције портрета. Ова активност се изводи коришћењем живог модела (или аутопортретног огледала) или фотографија.

Ликовно дело по сопственој замисли: Ученици дизајнирају насловну корицу књиге (за предавање или за оригиналну причу), користећи златни рез за састављање наслова, слика и других елемената дизајна насловне стране.

Ученици упоређују емоционалне и визуелне разлике између динамичких и статичких композиција и анализирају како различите линије, облици и боје доприносе осећају динамичности или смирености. Користе их у сопственом уметничком стваралаштву.

Ученици креирају неколико мањих цртежа са различитим врстама ритмова, креираних у ритму појединих музичких композиција или њихових фрагмената, које током часа чују, доживљавају и представљају паралелно визуелно. Затим се лепе на већу подлогу у облику композиције сопствених идеја.

Ученици цртају нацрт за украсну шару на тканини користећи различите врсте хармоније.

Естетска процена, евалуација, самовредновање и дискусија:

Ученици посматрају/представљају, описују и упоређују: симетрију и асиметрију, динамичку и статичку композицију, мрежу и слободну композицију у уметничким делима и ученичким креацијама.

Ученици креирају постере или презентације резултата своје анализе и представљају своја искуства и закључке пред разредом.

Ученици су на организованој мини-изложби радова, анализирају и разговарали о принципима примењених ликовних принципа.

ИНКЛУЗИВНОСТ , РОДНА РАВНОПРАВНОСТ/ОСЕТЉИВОСТ И ИНТЕРКУЛТУРАЛНОСТ

Наставници у гимназијском образовању подстичу инклузивност обезбеђујући активно укључивање свих ученика у наставне активности. Прилагођавају методе рада тако да одговарају различитим когнитивним и емоционалним потребама ученика, користећи приступе као што су индивидуализација, диференцијација, тимски рад и међуученичка подршка. При раду са ученицима са сметњама у развоју, наставници примењују индивидуалне образовне планове који обухватају прилагођене исходе учења и стандарде оцењивања, као и додатну подршку од стране образовних асистената, медијатора, татора-волонтера и стручњака из ресурсних центара.

Редовно праћење напредовања ученика, посебно оних из рањивих група, од суштинског је значаја. Наставници благовремено идентификују евентуалне потешкоће и пружају смернице за њихово превазилажење, при томе стварајући подстицајно окружење за постизање исхода учења. Овакав приступ не само да подстиче академска постигнућа, већ и гради самопоуздање ученика и њихов осећај припадности.

У промовисању родне равноправности, наставници воде рачуна да не подстичу стереотипне родне улоге приликом организовања активности. При формирању радних група или додели задатака, обезбеђују равнотежу између дечака и девојчица, док кроз употребу примера, текстова и илустрација подржавају родну сензитивност и охрабрују ученике да превазиђу родне стереотипе. Наставни процес је осмишљен тако да родна равноправност и етничка/културна сензитивност представљају саставни део свих активности, нарочито кроз употребу, где год је могуће, материјала и садржаја који промовишу интеркултурализам и међуетничку интеграцију.

Наставници упознају ученике са различитим културним перспективама кроз активности које подстичу поштовање различитости у свим могућим ситуацијама. То омогућава ученицима да развију свест о интеркултурном разумевању и сарадњи, што представља основу за стварање и развој кохезивног, складног друштва.

ОЦЕЊИВАЊЕ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА

Како би омогућио ученицима да постигну очекиване стандарде оцењивања, наставник континуирано прати активности ученика током наставног процеса и прикупља податке о напредовању сваког појединца. За учешће у активностима, ученици добијају повратну информацију у којој се указује на ниво успешности у реализацији активности/задатка и дају се смернице за унапређење (формативно оцењивање). У том циљу, наставник прати и оцењује:

- усмене одговоре на питања постављена од стране наставника или вршњака,
- истраживачке активности у оквиру којих ученик врши опажање, представља резултате и презентује их,
- практичну изведбу и активност на часовима приликом израде сопствених и заједничких ликовних радова,
- израђене радове (цртеже, слике, графике, скулптуре, дизајне, илустрације, презентације, моделе и сл.);
- писмене извештаје/презентације са подацима из спроведених истраживања,
- одговоре на квизове (кратке тестове) који су део наставног процеса.

По завршетку сваке теме, ученик добија бројчану сумативну оцену за постигнуте стандарде оцењивања.

Бројчана сумативна оцена добија се као комбинација резултата постигнутих у оквиру практичних креативних активности и теоријског дела – кроз усмене одговоре и тест знања из ликовног језика, у комбинацији са оценом напретка утврђеном кроз различите технике формативног оцењивања.

Почетак имплементације наставног програма	Школска 2025/2026. година
Институција/ Носилац програме	Биро за развој образовања
Сагласно члану 22. став 1. Закона о средњем образовању („Службени гласник Републике Македоније“ бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 42/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16 и 67/17, 64/2018 и „Службени гласник Републике Северне Македоније“ бр. 229/2020), министарка за образовање и науку доноси наставни програм за предмет Ликовна уметност за 1. (прву) годину гимназијског образовања.	бр. _____ _____ године Министарка за образовање и науку, проф. др Весна Јаневска _____